

Lovforslag nr. L 235. Fremsat den 10. april 1996 af arbejdsministeren (Jytte Andersen)

Forslag

til

Lov om ændring af lov om arbejdsløshedsforsikring m.v.

(Optagelse, dagpenge i forbindelse med ansøgning om social pension, kontingent for unge, mindstesats for efterlønsmodtagere)

§ 1

I lov om arbejdsløshedsforsikring m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 29 af 23. januar 1996, foretages følgende ændringer:

1. I § 41, stk. 1, nr. 1, ændres »stk. 5« til: »stk. 6«.

2. I § 41 indsættes efter stk. 1, som nyt stykke:

»Stk. 2. Direktøren for arbejdsløshedsforsikringen kan uanset bestemmelsen i stk. 1, nr. 3, litra a, efter forhandling med Landsarbejdsrådet fastsætte regler om optagelse af personer, der dokumenterer at være beskæftiget som lønmodtagere, men som ikke er beskæftiget inden for en kasses faglige område.«

Stk. 2-6 bliver herefter stk. 3-7.

3. I § 41, stk. 6, der bliver stk. 7, ændres »stk. 1-3« til: »stk. 1, 3 og 4«.

4. § 64, stk. 3, affattes således:

»Stk. 3. For et medlem, der ansøger om pension, gælder reglerne i stk. 1 og 2 fra den 1. i måneden efter, at der er forløbet 3 måneder fra ansøgningstidspunktet. Udbetales pensionen med virkning fra et tidligere tidspunkt, gælder stk. 1 og 2 fra den 1. i måneden efter, at der er truffet afgørelse. Afslås pensionsansøgningen, efterbetales de dagpenge, der er bortfaldet i henhold til 1. pkt.«

5. § 64, stk. 4, ophæves.

Stk. 5 bliver herefter stk. 4.

6. I § 64, stk. 5, der bliver stk. 4, ændres »stk. 1-4« til: »stk. 1-3«.

7. I § 76, stk. 1, indsættes som 5. pkt.:

»For unge under 25 år, der modtager dagpenge efter § 52 c, stk. 2, eller som er omfattet af § 32 a i lov om en aktiv arbejdsmarkedspolitik og deltager i uddannelse med uddannelsesgodtgørelse eller med godtgørelse for tab af indtægt eller arbejdsmulighed eller elevstøtte efter lov om arbejdsmarkedsuddannelser, indbetales kun halvdelen af det beløb, der er fastsat efter 1. pkt.«

8. I § 99, stk. 1, ændres »§ 41, stk. 5« til: »§ 41, stk. 6«.

§ 2

Loven træder i kraft den 1. juli 1996, dog træder § 1, nr. 4, 5 og 6 i kraft dagen efter bekendtgørelsen i Lovtidende.

§ 3

Til medlemmer, som er overgået til efterløn, jf. § 75 d, stk. 1, før den 1. januar 1996, og som på overgangstidspunktet kunne have opfyldt betingelserne for ret til mindstesatsen efter § 51, stk. 4 og stk. 5, 1. pkt., udbetales efterløn fra 1. juli 1996 med et beløb, der udgør 82 pct. af højeste dagpenge efter § 47.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Lov nr. 114 af 24. marts 1970 om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring m.v. (Folketingstidende 1969-70, FF sp. 3222, 3605 og 4473, tillæg A sp. 2369, tillæg B sp. 673, tillæg C sp. 321) er senest bekendtgjort ved lov bekendtgørelse nr. 29 af 23. januar 1996.

Den 7. februar 1996 er der fremsat forslag til ændring af arbejdsløshedsforsikringsloven (Registersamkøring m.v. – L 204). Dette forslag har ingen betydning for det foreliggende forslag.

Lovforslaget indebærer ændringer på følgende områder:

- 1) Optagelse af lønmodtagere, der ikke er beskæftiget inden for en kasses faglige område (§ 41).
- 2) Udbetaling af dagpenge i forbindelse med ansøgning om pension efter lov om social pension (§ 64).
- 3) Nedsættelse af medlemsbidrag for unge omfattet af ungeindsatsen (§ 76).
- 4) Sikring af efterløn med den gældende mindstesats til fuldtidsforsikrede lønmodtagere og selvstændige erhvervsdrivende, som er overgået til efterløn før 1. januar 1996 (lovforslagets § 3).

1) Optagelse af lønmodtagere, der ikke er beskæftiget inden for en kasses faglige område

Det er efter gældende lov en betingelse for, at lønmodtagere kan blive optaget i en arbejdsløshedskasse, at de er beskæftiget inden for kassens faglige område. En lønmodtager, der arbejder inden for et fag, der ikke omfattes af en kasses faglige område, kan derfor ikke optages i en kasse på grundlag af dette arbejde. Dette gælder, uanset at arbejdet inden for området kan medregnes i arbejdskravet efter § 53. Derimod kan pågældende optages i en arbejdsløshedskasse på grundlag af andet (kortvarigt) arbejde, som omfattes af en kasses faglige område.

I modsætning hertil har alle selvstændige erhvervsdrivende mulighed for at blive arbejdsløshedsforsikrede i en kasse for selvstændige.

Regeringen finder, at alle lønmodtagere i lighed med selvstændige erhvervsdrivende bør kunne optages på grundlag af deres beskæftigelse – uanset om beskæftigelsen omfattes af en kasses faglige område.

Det foreslås derfor, at der indsættes en bestemmelse, der giver direktøren for arbejdsløshedsforsikringen bemyndigelse til at fastsætte regler om, at personer, der er beskæftiget som lønmodtagere, men som ikke arbejder inden for en arbejdsløshedskasses faglige område, får ret til optagelse.

Herved undgår man de problemer, der kan være ved at anerkende små faglige områder inden for atypiske lønmodtagererhverv, hvor de almindelige regler om rådighed m.v. meget vanskeligt kan finde anvendelse.

Som eksempel kan nævnes professionel sportsudøvelse, der er atypisk bl.a. ved den relativt korte erhvervsaktive periode inden for faget og ved den måde, arbejdet formidles på inden for området.

2) Udbetaling af dagpenge i forbindelse med ansøgning om pension efter lov om social pension

I december 1995 vedtog Folketinget en ændring af lov om social pension. Lovændringen vedrørte udbetalingstidspunkter for social pension og var et led i finanslovsaftalen med Det Konservative Folkeparti.

Efter den hidtidige pensionslovgivning blev højeste og mellemste førtidspension tilkendt med virkning fra ansøgningstidspunktet. Den almindelige førtidspension blev tilkendt fra tidspunktet for afgørelsen om social pension.

Ændringen af lov om social pension betyder i korte træk, at al social pension udbetales fra afgørelsestidspunktet, dog senest med virkning fra 3 måneder efter ansøgningstidspunktet, hvis betingelserne da er opfyldt.

Forholdet til arbejdsløshedsforsikringsloven

Et medlem, der har søgt om eller modtager social pension, kan modtage dagpenge i en periode på sammenlagt 12 måneder inden for de seneste 18 måneder (en såkaldt begrænset dagpengeret).

Hvis et beskæftiget medlem, der i forvejen modtager pension, bliver ledigt, kan medlemmet således samtidig med pensionen modtage dagpenge i op til 12 måneder.

Hvis der søges om pension under ledighed, indtræder begrænsningen i dagpengeretten efter de gældende regler i arbejdsløshedsforsikringsloven som udgangspunkt fra tidspunktet for pensionsansøgningen. Dette betyder, at hvis man som ledig har haft 12 måneders dagpengeret på ansøgningstidspunktet, er den begrænsede dagpengeret opbrugt, og den ledige har ikke mulighed for yderligere dagpenge. Efter den hidtil gældende lov om social pension gav dette ikke problemer, idet den sociale pension blev udbetalt fra ansøgningstidspunktet (dog afgørelsestidspunktet for almindelige pension).

På grund af ændring i lov om social pension kan der nu opstå »huller« i forsørgelsen for ledige, der søger om social pension: Efter pensionsloven kan pensionen først udbetales fra afgørelsestidspunktet, efter arbejdsløshedsforsikringsloven indtræder dagpengebegrænsningen fra ansøgningstidspunktet. For de ledige, der på ansøgningstidspunktet har modtaget dagpenge i 12 måneder, kan der herefter blive en periode på op til 3 måneder uden forsørgelse.

Det foreslås derfor, at arbejdsløshedsforsikringsloven ændres således, at hvis der søges om pension under ledighed, indtræder begrænsningen i dagpengeretten som udgangspunkt fra afgørelsestidspunktet – det tidspunkt, hvorfra pensionen får virkning. Ændring af udbetaling af overgangsydelse og efterløn sker ved ændring af Direktoratet for Arbejdsløshedsforsikringens bekendtgørelse om retten til dagpenge, efterløn og overgangsydelse i forbindelse med social pension.

3) Nedsættelse af medlemsbidrag for unge omfattet af ungeindsatsen

Et led i ungeindsatsen var at skabe balance mellem de forskellige ydelser, der er ret til under uddannelse, for herigennem at ligestille unge under uddannelse. Ydelsen under uddannelsen i de 18 måneder, hvor der er pligt til uddannelse, afhænger af uddannelsen. Under uddannelse med AMU-godtgørelse, elevstøtte og uddannelsesgodtgørelse, svarer ydelsen til halve dagpenge for at afbalancere ydelsen i forhold til unge, der modtager SU.

En ung, der modtager SU, har imidlertid mulighed for at supplere støtten med en fradragsfri arbejdsindkomst (indtil en fribeløbsgrænse). Eventuel arbejdsindkomst modregnes derimod krone for krone i uddannelsesgodtgørelsen og time for time i elevstøtten og AMU-godtgørelsen.

Som led i finanslovsaftalen blev det aftalt, at den fradragsfri egenindtægtsgrænse for studerende på SU skulle forhøjes med kr. 1.000 pr. måned, hvis der kunne opnås tilslutning hertil fra partierne bag SU-aftalen. Der er nu opnået tilslutning hertil, og balancen mellem de forskellige ydelser har derfor forrykket sig. Dette er særligt markant i forhold til uddannelsesgodtgørelsen, som reduceres krone for krone, hvis den uddannelsessøgende har arbejde, men slår også igennem i relation til AMU-godtgørelsen og elevstøtten, hvor der er time for time fradrag.

Med henblik på at fastholde den hidtidige balance mellem de forskellige ydelser under uddannelse efter forhøjelsen af SU-fribeløbsgrænsen foreslås medlemsbidraget til arbejdsløsheds-kassen halveret for unge under 25 år, der under en uddannelse som led i ungeindsatsen får AMU-godtgørelse, elevstøtte, uddannelsesgodtgørelse, eller som modtager ventedagpenge efter § 52 c, stk. 2, udbetalt af arbejdsløsheds-kassen.

Regeringen finder det rimeligt, at medlemsbidraget kommer til at harmonere med den ydelse på højst 50 pct. af dagpengene, som arbejdsløsheds-kassen udbetaler til de unge, der som led i ungeindsatsen har ret og pligt til uddannelse.

4) Sikring af efterløn med den gældende mindstesats til fuldtidsforsikrede lønmodtagere og selvstændige erhvervsdrivende, som er overgået til efterløn før 1. januar 1996

Pr. 1. januar 1996 blev mindstesatsen for selvstændige sat op til 82 pct. af højeste dagpenge, og der blev indført en tilsvarende mindstesats for lønmodtagere også på 82 pct.

Reguleringen omfattede medlemmer på dagpenge, samt medlemmer, der overgår til efterløn efter 1. januar 1996. Selvstændige, der allerede var overgået til efterløn før 1. januar 1996, var ikke omfattet af lovændringen.

Ligeledes var lønmodtagere, som var overgået til efterløn før 1. januar 1996, ikke omfattet af mindstesatsen for lønmodtagere, selv om de ved overgang (i princippet) ville have kunnet opfylde betingelserne for (den pr. 1. januar 1996 indførte) mindstesats for lønmodtagere.

Det foreslås, at efterløns-satsen forhøjes til 82 pct. af højeste dagpenge for selvstændige, der er overgået til efterløn på basis af dagældende mindstesats før 1. januar 1996 samt for selvstændige, der har været berettiget til at få en mindstesats, men som er overgået før 1. januar 1996 på basis af en beregnet sats, som har ligget mellem 70 pct. og 82 pct.

Der foreslås tilsvarende en forhøjelse af efterløns-satsen til 82 pct. for lønmodtagere, som er overgået

før 1. januar 1996, og som ved overgangen kunne have opfyldt betingelserne for (den senere indførte) mindstesats for lønmodtagere.

Erhvervsøkonomiske konsekvenser

Lovforslaget har ikke erhvervsøkonomiske konsekvenser.

Økonomiske konsekvenser

Det skønnes, at forslaget om ændring af § 64 om udbetaling af dagpenge i forbindelse med ansøgning om social pension vil medføre merudgifter til dagpenge på ca. 1-2 mio. kr. om året.

Det skønnes, at forslaget om mindstesats til efterlønsmodtagere vil medføre merudgifter til efterløn på ca. 6 mio. kr. i resten af 1996, 11 mio. kr. i 1997, 9 mio. kr. i 1998 og 6 mio. kr. i 1999.

For forslaget om nedsættelse af medlemsbidraget for unge omfattet af ungeindsatsen skønnes det, at statens mindreindtægter vil andrage 2. mio. kr. i 1996, 3 mio. kr. i 1997 og 2 mio. kr. de følgende år.

Administrative konsekvenser

Forslaget om ændring af mindstesatsen for efterlønsmodtagere og nedsættelse af kontingent for unge omfattet af ungeindsatsen forventes at medføre en mindre administrativ belastning af arbejdsløsheds-kasserne.

Forslaget forventes i øvrigt ikke at have væsentlige administrative konsekvenser.

Forslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1, 2 og 3

Bemyndigelsen vil bl.a. blive benyttet til at give personer, der er beskæftiget som professionelle fodboldspillere, ret til optagelse i en arbejdsløshedskasse. Også personer, der er beskæftiget som lønmodtagere inden for øvrige professionelle sportsgrene eller inden for andre erhvervsområder af atypisk karakter, fx områder, der tidligere blev karakteriseret som bi-erhverv, vil få ret til optagelse efter de regler, der fastsættes i henhold til bemyndigelsen.

Det er hensigten, at de nærmere administrative regler udformes således, at optagelse sker efter samme principper, som anvendes for personer, der optages på grundlag af aftjening af værnepligt eller på grundlag af hverv som borgmester, folketingsmedlem m.v. Det betyder, at de omhandlede personer kan optages i den kasse for lønmodtagere, hvor de på grund af tidligere beskæftigelse eller uddannelse har kunnet optages. Hvis der ikke er tilhørsforhold til en kasse på grund af tidligere beskæftigelse eller uddannelse, kan de optages i en arbejdsløshedskasse for ufaglærte.

Det forudsættes i øvrigt, at arbejdsløshedsforsikringslovens almindelige regler, herunder reglerne om fradrag i dagpengene, finder anvendelse på beskæftigelse inden for det pågældende område.

Til nr. 4, 5 og 6

Der henvises til de almindelige bemærkninger.

Til nr. 7

Kontingentnedsættelsen omfatter perioden, hvor der som led i ungeindsatsen er uddannelsespligt, og hvor AMU-godtgørelsen, elevstøtten, uddannelsesgodtgørelsen og ventedagpenge indtil det fyldte 25. år højst kan udgøre 50 pct. af højeste dagpengesats.

Forslaget indebærer, at den del af kontingentet til arbejdsløsheds-kassen, der udgør medlemsbidraget til staten på p.t. 7,14 gange dagpengenes højeste beløb for henholdsvis fuldtidsforsikrede og deltidsforsikrede om året, nedsættes til halvdelen.

Arbejdsløsheds-kasserne fastsætter herudover et administrationsbidrag til kassen, som sammen med medlemsbidraget til staten udgør det samlede medlemskontingent.

Til nr. 8

Ændringen er en konsekvens af ændringen i nr. 2.

Til § 2

Det foreslås, at loven træder i kraft den 1. juli 1996. Dog foreslås det, at reglerne om udbetaling af dagpenge i forbindelse med ansøgning om social pension træder i kraft dagen efter bekendtgørelsen i Lovtidende.

Til § 3

Der henvises til de almindelige bemærkninger.